

საქართველოს სტანდარტი

გარემოს დაცვის მენეჯმენტი – გარემოს დაცვის ასპექტების
ინტეგრირება პროდუქტის დიზაინსა და შექმნაში

საინფორმაციო ნაწილი. სრული ტექსტის სანახავად შეიძინეთ სტანდარტი.

სსიპ-საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის
ეროვნული სააგენტო
თბილისი

საინფორმაციო მონაცემები

1 შემოგანილია: საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროსა და სსიპ-საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს მიერ საქართველოს სტანდარტიზაციის 2015 წლის პროგრამის შესაბამისად სტანდარტიზაციის ტექნიკური კომიტეტის ტკ 2 “მენეჯმენტი და შესაბამისობის შეფასება” გადაწყვეტილების საფუძველზე

2 დამტკიცებულია და შემოღებულია სამოქმედოდ: საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს 2015 წლის 26 ნოემბრის № 86 განკარგულებით სტანდარტიზაციის ტექნიკური კომიტეტის ტკ 2 “მენეჯმენტი და შესაბამისობის შეფასება” გადაწყვეტილების საფუძველზე.

3 წინამდებარე სტანდარტი წარმოადგენს სტანდარტიზაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ისო) სტანდარტის ისო/ტრ 14062 : 2002 “გარემოს დაცვის მენეჯმენტი – გარემოს დაცვის ასპექტების ინტეგრირება პროდუქტის დიზაინსა და შექმნაში” იდენტურ თარგმანს

4 პირველად

5 რეგისტრირებულია: საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს საქართველოს სტანდარტების რეესტრში 2015 წლის 26 ნოემბერი. რეგისტრაციის ნომერი: № 268-1.1-00287

II

დაუშვებელია წინამდებარე სტანდარტის სრული ან ნაწილობრივი კვლავწარმოება, ტირაჟირება და გავრცელება სსიპ-საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს ნებართვის გარეშე

საინფორმაციო ნაწილი. სრული ტექსტის სანახავად შეიძინეთ სტანდარტი.

შინაარსი

წინასიტყვაობა	V
შესავალი	VI
1 გამოყენების სფერო	1
2 ნორმატიული მითითებები	1
3 ტერმინები და განმარტებები	1
4 მიზანი და პოტენციური სარგებელი	4
5 სტრატეგიული მოსაზრებები	4
5.1 ზოგადი	4
5.2 საორგანიზაციო საკითხები	4
5.3 პროდუქციასთან დაკავშირებული საკითხები	5
5.4 კომუნიკაცია	5
6 მენეჯმენტის მოსაზრებები	6
6.1 ზოგადი	6
6.2 მენეჯმენტის ფუნქცია	6
6.3 პროფილაქტიკური მიდგომა	7
6.4 ხელშეწყობა არსებული მენეჯმენტის სისტემისგან	7
6.5 მრავალმხრივი მიდგომა	8
6.6 მომარაგების ქსელის მენეჯმენტი	9
7 მოსაზრებები პროდუქტთან დაკავშირებით	10
7.1 ზოგადი	10
7.2 პროდუქტთან დაკავშირებული გარემოს დაცვის ასპექტები და გემოქმედებები გარემოზე	10
7.3 ძირითადი/არსებითი საკითხები	13
7.4 სტრატეგიულ პროდუქტთან დაკავშირებული გარემოს დაცვის მიზნები	17
7.5 დიზაინის მიდგომები	18
8 პროდუქტის დიზაინისა და შემუშავების პროცესი	20
8.1 ზოგადი	20
8.2 ერთიანი/საერთო საკითხები	20
8.3 პროდუქტის დიზაინისა და შემუშავების პროცესი და გარემოს დაცვის ასპექტების ინტეგრირება	21
8.4 პროდუქტის დიზაინისა და შემუშავების პროცესის ზოგადი მიმოხილვა/ანალიზი	29

ბიბლიოგრაფია

საინფორმაციო ნაწილი. სრული ტექსტის სანახავად შეიძინეთ სტანდარტი.

წინასიგყვაობა

ისო (სტანდარტიზაციის საერთაშორისო ორგანიზაცია) არის სტანდარტიზაციის ეროვნული სააგენტოების (ისო-ს წევრები სააგენტოები) მსოფლიო ფედერაცია. საერთაშორისო სტანდარტების მომზადება ჩვეულებრივ ხორციელდება ისო-ს ტექნიკური კომიტეტების მეშვეობით. თითოეულ წევრ-სააგენტოს, დაინტერესებულს იმ საკითხით, რომლისთვისაც შეიქმნა ტექნიკური კომიტეტი, უფლება აქვს წარმოდგენილი იყოს აღნიშნულ კომიტეტში. საერთაშორისო სამთავრობო და არასამთავრობო ორგანიზაციები ისო-სთან ერთად მონაწილეობენ ამ სამუშაოში. ისო მჭიდროდ თანამშრომლობს საერთაშორისო ელექტროტექნიკურ კომისიასთან იეკ-თან ელექტროტექნიკური სტანდარტიზაციის ყველა საკითხში.

საერთაშორისო სტანდარტების პროექტების შემუშავება ხდება ისო/იეკ-ის ღირეტივების მე-2 ნაწილში მოცემული წესების შესაბამისად.

ტექნიკური კომიტეტების ძირითადი ამოცანაა საერთაშორისო სტანდარტების მომზადება. ტექნიკური კომიტეტების მიერ შერჩეული საერთაშორისო სტანდარტების პროექტები ეგზავნება წევრ-სააგენტოს განსახილველად და ხმის მიცემის მიზნით. საერთაშორისო სტანდარტის მიღება საჭიროებს, სულ მცირე, წევრი-სააგენტოების 75%-ის დასტურს.

განსაკუთრებულ შემთხვევებში, როცა ტექნიკურმა კომიტეტმა შეაგროვა განსხვავებული სახის მონაცემები იმათთან შედარებით, რომლებიც ჩვეულებრივ გამოქვეყნებულია საერთაშორისო სტანდარტის სახით (მაგ., „მეცნიერებისა და ტექნიკის თანამედროვე მდგომარეობა“), მან წევრი ორგანიზაციების ხმათა უმეტესობით უნდა გამოაქვეყნოს ეს მასალა ტექნიკური ანგარიშის სახით. ტექნიკური ანგარიში თავისი ბუნებით საკმაოდ ინფორმაციულია და მისი ანალიზი საჭირო არ არის მანამ, სანამ მასში მოცემული მონაცემები არ ჩაითვლება მოძველებულად და არასწორად.

საყურადღებოა, რომ წინამდებარე საერთაშორისო ტექნიკური სპეციფიკაციის ზოგიერთ ელემენტს შეიძლება ჰქონდეს საავტორო უფლებები. ისო არ იღებს პასუხისმგებლობას ნებისმიერი საავტორო უფლებების იდენტიფიკაციაზე.

ისო/ტა 14048 მომზადდა ისო/ტკ 207 ტექნიკური კომიტეტის გარემოს დაცვის მენეჯმენტის მიერ.

IV

საინფორმაციო ნაწილი. სრული ტექსტის სანახავად შეიძინეთ სტანდარტი.

შესავალი

პროდუქციის არსებობის/სასიცოცხლო ციკლის ყველა ეტაპზე ყველა არსებული პროდუქტი, საქონელი თუ მომსახურება შემოქმედებას ახდენს გარემოზე, ეს ეტაპებია: ნელეულის მოპოვება, წარმოება, დისკრიბუცია, გამოყენება და შენახვა. შემოქმედების დიაპაზონი ვრცელდება მარტივიდან მნიშვნელოვნამდე, ის შეიძლება იყოს მოკლე ან გრძელვადიანი და ვრცელდებოდეს ადგილობრივ, რეგიონულ ან გლობალურ დონეებზე (ან მათ კომბინაციაზე).

გარემოს დაცვისა და პროდუქციის შემოქმედების საკითხზე მომხმარებლების, მოსარგებლეთა, მომპოვებლებისა და სხვათა დაინტერესება სულ უფრო იზრდება. ბიზნესმენების, მომხმარებლების, სახელმწიფო და არასახელმწიფო ორგანიზაციების დისკუსიებში ვლინდება დაინტერესება მდგრადი განვითარების, ეკოეფექტურობის, გარემოს დიზაინის, პროდუქციის კონტროლის, საერთაშორისო შეთანხმების, სავაჭრო დონისძიებების, ეროვნული კანონმდებლობების, სახელმწიფო ან გარკვეულ სექტორზე დაფუძნებული ნებაყოფლობითი ინიციატივების მიმართ. ყოველივე ეს აისახება ბაზრის სხვადასხვა სეგმენტის ეკონომიკაზე, რომელიც აცნობიერებს და თავისი ინტერესებისთვის იყენებს პროდუქციის დიზაინისადმი ამ ახალ მიდგომებს, რომლის შედეგები აისახება გაუმჯობესებულ რესურსებსა და პროცესის შედეგიანობაში, პროდუქციის პოტენციურ დიფერენციაში, საკანონმდებლო და პოტენციური ვალდებულებების სიმძიმის შემსუბუქებასა და თვითღირებულების შემცირებაში. ამასთან ერთად, ბაზრის გლობალიზაცია, მოპოვების წყაროების, წარმოებისა და დისკრიბუციის ადგილმონაცვლეობა გავლენას ახდენს მიწოდებაზე და, თავის მხრივ, შემოქმედებს გარემოზე.

უფრო და უფრო მეტი ორგანიზაცია აცნობიერებს, რომ პროდუქციის დიზაინისა და შემუშავების და გარემოს დაცვის საკითხების ინტეგრირებას მნიშვნელოვანი სარგებლობა მოაქვს. ზოგიერთი მათგანი მოიცავს: დაბალ თვითღირებულებას, ინოვაციურ სტიმულირებას, ახალი ბიზნესის წამოწყებას და პროდუქციის ხარისხის გაუმჯობესებას. პროდუქციის არსებობის/სასიცოცხლო ციკლის მანძილზე გარემოს დაცვის ასპექტების გამოვლენა ან მოლოდინი შეიძლება კომპლექსური იყოს. მნიშვნელოვანია მათი ფუნქციების გათვალისწინება იმ სისტემის ფარგლებში, რომლებშიც ის გამოიყენება. პროდუქციის გარემოს დაცვის ასპექტები აუცილებლად უნდა დაბალანსდეს სხვა ფაქტორების მიხედვით, როგორცაა: პროდუქციის გამიზნული ფუნქციონირება, მუშაობა, უსაფრთხოება და ჯანდაცვა, თვითღირებულება, ხარისხი და სამართლებრივი და სავალდებულო მოთხოვნები.

გარემოს დაცვის ასპექტების ინტეგრირება პროდუქციის დიზაინსა და შემუშავების პროცესში, არის მუდმივი და მოქნილი, იგი ხელს უწყობს კრეატიულობას, ინოვაციებს და გარემოს დაცვის გაუმჯობესების შესაძლებლობებს. გარემოს დაცვის წყაროები, როგორც საფუძველი ასეთი ინტეგრირებისთვის, შეიძლება მიმართული იყოს ამ საქმეში ჩართული ორგანიზაციების კურსისა და სტრატეგიისკენ.

დროული გამოვლენითა და დაგეგმვით ორგანიზაციებს შეუძლიათ მიიღონ ეფექტური გადაწყვეტილებები გარემოს დაცვის საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებსაც ისინი აკონტროლებენ და უკეთ გააცნობიერონ, როგორ გავლენას ახდენს მათი გადაწყვეტილებები გარემოს დაცვის იმ ასპექტებზე, რომლებსაც სხვა ორგანიზაციები აკონტროლებენ, ანუ ნედლეულის მოპოვებასა ან სასიცოცხლო ციკლის დასრულების სტადიებზე.

წინამდებარე ტექნიკური ანგარიში გამოიყენება იმათ მიერ, ვინც ჩართულია პროდუქციის დიზაინსა და შემუშავებაში, ორგანიზაციის ტიპის, მოცულობის, ადგილმდებარეობისა და კომპლექსურობის მიუხედავად და გამიზნულია პროდუქციის ყველანაირი ტიპისთვის, იქნება ის ახალი თუ მოდიფიცირებული. ეს ანგარიში დაწერილია მათთვის, ვინც უშუალოდ ჩართულია პროდუქციის დიზაინსა და შემუშავების პროცესში და იმათთვისაც, ვინც პასუხისმგებელია პროცესის განხორციელების კურსზე/გადაწყვეტილებაზე. ინფორმაცია, წარმოდგენილი წინამდებარე ტექნიკური ანგარიშით, ასევე, შეიძლება საინტერესო იყოს გარეშე დაინტერესებული მხარეებისთვის, რომლებიც უშუალოდ არ არიან ჩართული პროდუქციის დიზაინსა და შემუშავების პროცესში.

VI

დაუშვებელია წინამდებარე სტანდარტის სრული ან ნაწილობრივი კვლავწარმოება, ტირაჟირება და გავრცელება სსიპ-საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს ნებართვის გარეშე

საინფორმაციო ნაწილი. სრული ტექსტის სანახავად შეიძინეთ სტანდარტი.